

ТАҚРИЗ

ба фишурдаи диссертатсияи Салимиён Озар Саидзод бо унвони «Мафҳуми «ғам» ва омилҳои гамбарангез дар маснавиёти Мирзо Абдулқодири Бедил» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ, аз рӯи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик

Осори баландмазмуни Мирзо Абдулқодири Бедил аз дер боз диққати адабиётшиносону файласуфони ватанию бурунмарзиро ба худ ҷалб намуда, дар бораи пахлуҳои гуногуни эҷодиёти ӯ корҳои илмии зиёде ба анҷом расидаанд. Бахусус, дар Тоҷикистону Эрон фалсафаи осор, сабк ва тарзи гуфтор, ҷаҳонбинии динию фалсафӣ, услуби махсуси калимасозӣ, печидагуфторӣ ва қудрати маъниофаринии Бедил мавриди таваҷҷуҳи ҷандин нафар адабиётшиносону забоншиносон ва файласуфон қарор гирифтаанд.

Бо вучуди ин ҳама корҳои анҷомёфта, наметавон гуфт, ки ҳама масоили ба эҷодиёти Бедил марбут ба пуррагӣ ҳалли худро ёфтаанд ва чизе барои таҳқиқ боқӣ намонда, чунки баҳри нопадкдорони осори Бедил барои ҷандин нафар ғаввосони хушманди маъниталаб арсаи намоиши қудрату тавони пажӯҳандагӣ ва донишу заковат хоҳад буд. Аз ҷумла, масъалаи таҳқиқи яке аз мафҳумҳои калидии шеъри Бедил – «ғам», ки Салимиён Озар Саидзод ба он даст задааст, дар адабиётшиносии тоҷик комилан нав ва бесобиқа буда, барои таҳқиқи равшаншиносии осори адабӣ, бахусус осори манзум, раҳ мекушояд.

Фишурдаи диссертатсияи Салимиён Озар Саидзод бо унвони «Мафҳуми «ғам» ва омилҳои гамбарангез дар маснавиёти Мирзо Абдулқодири Бедил» аз муқаддима, се боб, хулоса ва феҳрасти адабиёти истифодашуда иборат буда, дар муқаддима муаллифи фишурда баробари зикри мубраммиату зарурати таҳқиқот, тозагии мавзӯ ва навгониҳои пажӯҳиш, нуқтаҳои муҳими ба ҳимоя пешниҳодшаванда, моҳияти амаливу назариявии мавзӯ, сарчашмаҳои таҳқиқ дараҷаи омӯзиши мавзӯро низ ба таври муфассал зикр кардааст.

Дар боби якум муҳаққиқ сараввал ба тафсири мафҳуми «гам» пардохта, минбаъд ҷойгоҳи гамро дар устурахои бостонӣ, адёни гуногун ва осори файласуфони пешину имрӯз таҳлилу баррасӣ намуда, нуктаи назари донишмандону ҳақимонро нисбат ба ин ҳолати равонии инсон баён менамояд. Инчунин, дар ҳамин боб ҷойгоҳи мафҳуми «гам» дар коргоҳи эҷодии шоирони форенгӯ мухтасар баррасӣ гардидааст.

Боби дувуми фишурдан диссертатсияи Салимиён Озар ба таҳқиқи мавзӯи гам дар маснавиҳои Бедил баҳшида шуда, дар чор баҳши он навъҳои гуногуни гам, аз қабилӣ гамҳои раво ва нораво, гамҳои гурезпазир ва гурезнопазир, ки ҳар яке аз онҳо дар маснавиёти шоир бо сурати хос ҷилвагарӣ менамоянд, мавриди таҳлилу баррасии илмӣ қарор гирифтаанд.

Дар ҳашт баҳши боби сеюм Салимиён Озар ба таҳқиқи омилҳои пардохтааст, ки дар маснавиёти Бедил ҳамчун авомили гамбарангез ёд шудаанд. Ба андешаи муҳаққиқ, авомиле, амсоли ноадолатҳои иҷтимоӣ, хирсу тамаъ ва сарватпарастӣ, кирдори ношоиста, имтиҳоноти зиндагӣ, нодонӣ ва гафлат, ишқ, заъфу нотавонӣ дар маснавиҳои Бедил чун асбоби гам зикр гардидаанд.

Дар қисмати хулосаи диссертатсия дар 15 банд натиҷагирӣ муҳаққиқ аз мавзӯи ҳадафи таҳқиқ мурағаб ва ба талабот мувофиқ оварда шудааст. Китобномаи диссертатсия низ мутобиқ ба талабот таҳия гардида, фароғири осорест, ки ба мавзӯ рабт доранд.

Дар баробари комёбиву муваффақиятҳои хуби илмӣ дар автореферат баъзе камбудҳои ҷузъӣ, аз қабилӣ ғалатҳои имлоӣ техникаӣ ҷой доранд. Вале он камбудҳои ҷузъӣ буда, қимати рисоларо кам намекунанд. Бинобар ин, чанд тавсияи пешниҳод мегардад, ки ба назар гирифтани онҳо ба манфиати таҳқиқ хоҳад буд:

1. Хуб мебуд, ки муҳаққиқ барои мушаххас ва дақиқтар намудани андешаҳои Бедил дар мавриди гам ба таври муқоиса назари дигар шоирони ҳамасри ӯро низ оид ба ин мафҳум меовард.

2. Комилтар гардонидани китобнома бо назардошти адабиёти таҳқиқие, ки солҳои охир дар мавзӯи бедилшиносӣ рӯи чоп омадаанд, ба манфиати кор хоҳад буд.

Дар маҷмӯъ, фишурдаи диссертатсияи Салимиён Озар дар мавзӯи «Мафхуми «ғам» ва омилҳои ғамбарангез дар маснавиёти Мирзо Абдулқодирӣ Бедил» кори анҷомёфтаи илмӣ буда, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ аст ва муаллифи онро сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик медонам.

Номзади илмҳои филологӣ,
дотсенти кафедраи адабиёти
тоҷик ва журналистикаи Донишгоҳи
давлатии Кӯлоб ба номи
Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ:

Ашурова Н.

Имзои н.и.ф., дотсент Ашӯрова Н.Ҷ.-ро тасдиқ мекунам

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси ҶТДК.

Амиров Ф.